

ARTURO CRUZ DIMITEIX COM A CAP DE L'UNO

Els dies de la 'contra' estan contats

La dimissió d'Arturo Cruz com a cap de la Unitat Nacional Opositora, braç polític de la 'contra' nicaragüenca, obri un període difícil per als antisandinistes al qual cal sumar els problemes de la Casa Blanca, enfrontada a les dues cambres de majoria democrata.

V. Partal

Dimarts 10 de març. Dos diaris, l'un de Miami i l'altre de San José (Costa Rica) publiquen, amb tot el luxe tipogràfic possible, una carta d'Arturo Cruz. La publicació de notes, comunicats i cartes del dirigent de més prestigi públic de l'oposició antisandinista és habitual en la premsa de Florida i de Costa Rica. I en la d'Hondures. I en la de Guatemala. Aquesta carta, però, és molt especial, ja que hi anuncia la seua decisió d'abandonar el directori de l'UNO (Unitat Nicaragüenca Opositora) la principal organització unitària antisandinista.

La carta, adreçada principalment contra els membres de l'FDN (Força Democràtica Nicaragüenca) encara que sense nomenar-los, ha produït una intensa crisi en la *contra*, que perd amb Arturo Cruz l'única oportunitat de presentar-se davant Nicaragua i l'opinió pública mundial com alguna cosa més que un grup d'antics guàrdies somocistes partidaris del vell director enverrocat el 1979.

A parer de Cruz, l'UNO ha deixat de ser «una estructura pluralista» per convertir-se en «l'instrument d'una minoria excloent». Segons tots els indicis, l'expressió «minoria excloent» va adreçada a l'FDN, composta per antics guàrdies de Somoza i dirigida per Adolfo Calero i Enrique Bermúdez. Aquest grup és el que ha rebut, quasi exclusivament, els diners de l'administració nord-americana, fet que també porta Cruz a lamentar-se en la carta que «algunes faccions del govern dels Estats Units mai no actuaren decididament per evitar el seu suport al corrent hegemònic de l'UNO».

«Jo he intentat seguir el curs que podria assegurar la credibilitat de l'UNO

com a alternativa democràtica a la dictadura militar del Front Sandinista. No obstant això, les forces excloents s'interposaren al pluralisme amb igual persistència».

Aquesta declaració, peça central de la carta, dóna idea de fins a quin punt la situació dins els rengles antisandinistes és de tensió i rivalitat. Una tensió i una rivalitat, però, que té l'origen últim en factors externs a la pròpia *contra*.

La consolidació dels sandinistes

Sens dubte, el principal problema

amb què s'enfronta la guerrilla dels *contras* és la pròpia ineficàcia militar. Malgrat els seus diversos fronts (des d'Hondures, des de Costa Rica, des de la costa atlàntica...) i malgrat el suport divers que anaren rebent en els primers moments els antisandinistes no han aconseguit mai consolidar un veritable exèrcit rebel que s'enfrontàs amb eficàcia a les entusiàstiques forces de l'Exèrcit Popular Sandinista. Centenars de vegades grups nombrosos d'antisandinistes, columnes senceres, han estat dissolts per petits grups de soldats nicaragüencs.

S'han donat moltes explicacions per justificar aquesta situació. Els antisandinistes han parlat que l'exèrcit de Nicaragua comptava amb armes sofisticades. Però ells han arribat a posseir míssils terra-aire amb els quals han tombat alguna vegada un helicòpter o han estat a punt de provocar accidents greus en avions de la Força Aèria. També s'ha parlat dels assessors cubans o soviètics com a peça clau en l'eficàcia de l'Exèrcit Popular Sandinista.

Encara no s'ha pogut demostrar, però, la presència d'assessors en les primeres files de combat, perquè els sandinistes saben molt bé que aquesta presència seria utilitzada a bastament pels mitjans d'informació occidentals. I, en qualsevol cas, el que sí que està demostrat és la presència de militars nord-americans en tasques d'assessorament, o més encara, dels grups *contras* a Hondures i Costa Rica. Tots els aparells de vigilància i detecció dels nord-americans, particularment els sa-

La ineficàcia de la contra per derrocar el règim sandinista ja està més que clara.

tèl·lits espia i l'aviació, han estat posats en mans de les forces antisandinistes per tal de planificar accions amb el màxim d'informació possible. La CIA ha participat directament en el minat de ports nicaragüencs, tal com queda establert davant el Tribunal Internacional de Justícia de La Haia. ¿Amb totes aquestes bases al seu favor, com no triomfa una guerrilla?

Segurament per una llarga combinació de factors que van des de l'aplicació d'una política intel·ligent per part del govern de Managua fins a la liquidació, denunciada per Arturo Cruz, dels elements democràtics de l'oposició armada.

De tots els *contras* el que més carisma popular tenia era sense dubtes el Comandant Zero Edén Pastora. Pastora, a part de l'atemptat que sofrí, es veié obligat a abandonar la lluita «per cansament i perquè li fan el buit les altres organitzacions de l'oposició». La raó d'aquest buit estava clara: Pastora havia estat sandinista i havia tingut càrrecs importants en el govern revolucionari. El Comandant Zero no llui-

tava pel retorn del somocisme sinó per un model de revolució que ell creia que els seus ex-companys de la Junta havien traït (i per una llarga sèrie d'enveges personals també).

Desaparegut Pastora, al qual els Estats Units mai no reconegueren la seua nova faceta de líder *contra*, l'única credibilitat democràtica que podia quedar en mans dels antisandinistes la representaven homes com Arturo Cruz provinents de l'oposició a Somoza. Cruz va participar oportunament de la Comissió dels Dotze opositors a la dictadura i serví de pont entre la burgesia de Managua i els rebels de l'FSLN. En derrocat el règim de Somoza, participà activament en el govern sandinista, on ocupà, primer, el càrrec de president del Banc Central i, més tard, el d'ambaixador a Washington.

Ara Cruz també marxa. A Nicaragua és difícil topar amb algú que enyore les brutalitats del règim somocista. El temps passat des de la seua caiguda no ha conseguit esborrar-les. Ja no és tan difícil trobar gent, tot i que tampoc no és fàcil que critique l'actual

govern sandinista o que es mostre partidària de reformes del tipus que Cruz i alguns dels partits de l'oposició legalitzada preconitzen. Però és pràcticament impossible que aquestes persones s'identifiquen amb una guerrilla *contra* impermeable al sistema democràtic occidental que ells volen defensar. La retirada de Cruz acabarà de deixar orfes aquests sectors.

Paral·lelament, els sandinistes, a través de les eleccions del 1984 i la promulgació de la Constitució, fa uns mesos han aconseguit dotar d'un marc polític normalitzat el seu règim. La constitució garanteix la pluralitat política i l'economia mixta. Als qui acusen els sandinistes de parlar sobre paper mullat, aquests responen amb dades clares: hi ha partits, i són legals, que preconitzen la caiguda del règim. Hi ha hagut episodis difícils de qualificar, com és el tancament del diari *La Premsa*, òrgan primer de l'antisomocisme i ara de l'antisandinisme. Però en general és innegable el tacte amb que la Junta sandinista actua.

Per contrast, quan Cruz intentà

presentar-se a les eleccions presidencials del 1984 no pogué. Els antisandinistes afirmaren que no ho pogué fer perquè era perseguit a tot arreu per les *turbas* sandinistes, grups de gent amb actituds violentes i partidàries del govern. El bo i cert, però, és que el govern dels Estats Units prohibí Cruz presentar-s'hi. Per a Estats Units, era més favorable un boicot general de l'oposició a les eleccions que el recompte dels vots que podrien haver obtingut. ¿Per què no pogué comptar-se quants antisandinistes hi havia dins Nicaragua? Diverses organitzacions internacionals certificaren la netedat del procés electoral. Inclús un enviat del govern espanyol. ¿Quanta gent hauria votat Cruz? És la pregunta clau que mai no tindrà resposta i fou, claríssimament, un dels errors més monumentals dels antisandinistes.

En termes estrictament militars, els sandinistes donaren en el clau deshabitant la frontera. Eis trasllats massius dels habitants de les províncies limítrofes amb Costa Rica i Hondures produïren, en un primer moment, fortíssimes tensions. En aquestes regions és on es donava el grau major d'adhesió a la *contra*, sovint per raons estrictament familiars. Però, malgrat aquestes tensions, els beneficis per al govern de Managua han estat immediats, ja que les columnes somocistes es veïen aïllades amb facilitat i perdien les antigues fonts de subministrament, especialment de menjar. Al mateix temps, l'absència de població civil permetia una actuació encara més contundent de l'exèrcit popular, que ha mantingut a ratlla amb tota tranquil·litat les guerri- lles de l'FDN.

Crisi a la Casa Blanca

La crisi, però, no assetja només els rebels antisandinistes, ja que coincideix amb la que a Washington està portant contra les cordes el president Ronald Reagan. Una crisi, l'Irangate, que té precisament un dels episodis clau en el desviament de fons cap als rebels antisandinistes. Dirigents del Partit Demòcrata digueren només conèixer la carta de Cruz que «significa el final de l'ajut a la *contra*». En el congrés ja han advertit que l'últim dòlar ja ha estat pa-

gat als homes de l'FDN i que, a partir d'ara, hauran de buscar unes altres fonts de finançació. Al fons del tot, ben clara, la convicció que les forces antisandinistes no serveixen per a derrocar el govern de Managua.

La notícia arribà a la Casa Blanca unes hores abans que es fes públic un nou ajut de 40 milions de dòlars a la *contra*. Els demòcrates es donaren pressa a advertir que això era tot i que quan Reagan torne a demanar-ne 105 més al Congrés, en la pròxima tardor, la resposta d'aquest serà un rotund no. La presència de Cruz representava un cert aval democràtic que podia justifi-

Arturo Cruz podria intentar crear una oposició política legal.

car les divises. Sense Cruz, tot se'n va enlaire, malgrat que Reagan vulga continuar amb el seu suport. Només un vint per cent dels nord-americans, segons les últimes enquestes, donen el seu suport a la finançació de la *contra*. Però aquesta finançació, junt amb el desplegament de la Guerra de les Galàxies, són els únics pilars inamovibles de la política exterior de la Casa Blanca. I Reagan no està ara per anar jugant.

La possibilitat que s'argumenta com a més lògica a Washington és que Arturo Cruz torne a Managua i dirigeixca des d'allí un moviment polític legal que intente, dins el marc constitucional, un canvi de govern. Per als homes durs de l'administració nord-americana, espe-

cialment per a la CIA (la qual, per cert, manté unes excel·lents relacions amb Adolfo Calero) això implicaria poc menys que el reconeixement de la derrota. Vuit anys de setge no haurien donat fruit.

Clar que aquesta operació és la mateixa que Cruz ja intentà en les eleccions del 1984. ¿Podria aconseguir-ho ara?

Arturo Cruz

De Cruz s'ha dit que és un home hamletí, que sempre va preguntant-se si és o no és. Té 63 anys i tot just ha durat quinze dies com a màxim dirigent de l'UNO. Només quaranta-vuit hores després de prendre possessió del seu càrrec, Cruz hagué de reconèixer que cobrava un sou de set mil dòlars mensuals provinent de la Casa Blanca. La seua explicació no va convèncer ningú, ja que es limità a afirmar que aquell sou li servia per alimentar la seua família. La seua imatge va eixir tocada.

Malgrat tot, Arturo Cruz representava l'última possibilitat d'oferir a Nicaragua i a l'opinió pública mundial una nova imatge de la desprestigiada *contra*. Enfront de la corrupció i la ideologia descaradament antidemocràtica dels líders militars, Cruz cultivava una imatge de moderació, diàleg i antimilitarisme capaç d'interessar algú més que a la Casa Blanca. La jugada era intentar que la Internacional socialista i determinats països europeus es sumassen al boicot al sandinisme. Els nord-americans sabien perfectament que això només era possible alterant el sentit actual dels *combatents de la llibertat*. I l'únic home que ho podia fer era Cruz.

Ara s'acosten temps difícils. La inutilitat dels soldats de la Força Democràtica Nicaragüenca no canviarà. Però segurament la seua moral encara baixarà més punts. Baixa cada mes que passa, en veure que no poden derrotar els sandinistes. I, damunt, no tindran l'ajut descarcat que tenien fins ara de la Casa Blanca. Aquesta no podrà fer engolir més crèdits a un congrés on els demòcrates han baixat la barrera. I no estan per a oposicions encobertes, després de l'escàndol Irangate. Reagan és difícil que recupere el prestigi en l'any i mig que li queda de presidència i els demòcrates és difícil que perden la *chance* de ser els pròxims llogaters de la Casa Blanca. Així, doncs, ja poden anar plegant les metralleres o canviant d'estratègia. Perquè la *contra*, la *contra* tal com l'hem substantivitzat tots, ja està *kaput*. Veurem si Arturo Cruz inventa una oposició interior. □